

Handläggare
Marie Haesert
Telefon: 08-50825086
Linn Hemmingsson
Telefon: 08-50825327

Till
Socialnämnden
2024-11-20

Genomlysning av boendekedja för våldsutsatta

Rapport

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner rapporten *Genomlysning av boendekedja för våldsutsatta*.
2. Socialnämnden uppdrar åt förvaltningen att göra en ny genomlysning om två år.
3. Socialnämnden överlämnar ärendet till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Sammanfattning

Socialnämnden fick i budget för 2024 i uppdrag att genomföra en genomlysning av boendekedjan för våldsutsatta.

Underlag till rapporten *Genomlysning boendekedja för våldsutsatta* har samlats in via en enkät till stadens relationsvårdsteam där handläggare under två månader har registrerat personer som haft behov av bostad på grund av våldsutsatthet. Resultat visade att närmare hälften av personerna bodde med minderåriga barn. Vid avslut av ärendet gjordes bedömningen att för närmare hälften av ärendena, varav sju personer som bodde med minderåriga barn, hade behovet av stadigvarande boende inte tillgodosetts. Det var totalt fyra personer som hade ansökt om förtur i bostadskön, en av dessa beviljades förtur. Vidare hade fyra personer en skuldsättningsproblematik som gjorde att de inte godkändes som förstahandshyresgäster.

Förvaltningen anser att det finns ett fortsatt behov av utvecklingsarbete för att möjliggöra att fler våldsutsatta får stöd till stadigvarande boende. Inom ramen för *Bryt upp – sammanhållet stöd för våldsutsatta* ska en rad insatser ges, bland annat stöd och hjälp till stadigvarande boende. Förvaltningen föreslår att en ny kartläggning genomförs om två år i syfte att följa utvecklingen avseende stöd till stadigvarande boende för målgruppen.

Bakgrund

Socialnämnden har under 2024 i uppdrag att tillsammans med stadsdelsnämnderna, SHIS Bostäder och Bostadsförmedlingen i Stockholm AB genomföra en genomlysning av hur boendekedjan ser ut för våldsutsatta.

Ärendet

För att kartlägga hur boendekedjan för våldsutsatta ser ut tog socialförvaltningen fram en enkät. Enkäten skickades till samtliga relationsvårdsteam (RVT) i Stockholms stad. Handläggare registrerade personer (anonymt) som hade behov av bostad på grund av våldsutsatthet. Mätperioden var 1 maj till 30 juni 2024.

Totalt avslutades 30 ärenden under den aktuella perioden. Av de inrapporterade ärendena var det 14 personer som bodde med minderåriga barn. Det framgår inte av enkätsvaren hur många barn det rörde sig om. Enkätresultaten indikerar att många av barnen levde i utsatthet på fler sätt än våldsutsattheten: en stor andel av ärendena hade försörjningsstöd som huvudsaklig försörjning, flera hade psykisk ohälsa som behövde beaktas vid val av boende och flera av dem hade också behov av boendestöd. Majoriteten av personerna med minderåriga barn rapporterades sakna egen försörjning eller tillräcklig inkomst för att kunna skaffa en egen bostad. För 13 personer, varav sju personer med minderåriga barn, bedömdes inte behovet av stadigvarande boende vara tillgodosett vid tidpunkten för ärendets avslut. Vidare var det endast fyra personer av de 30 som ansökt om förtur i bostadskön. Samtliga dessa bodde med minderåriga barn.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 13 november 2024. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 14 november 2024.

Barnrättsperspektiv

Biståndsbedömningen avseende stöd i bostadssökande eller boendeinsats utgår ifrån den vuxna biståndssökande personens behov, även i de fall där den personen har minderåriga barn. Socialtjänsten har dock alltid en skyldighet att särskilt beakta barnets bästa. Att leva i osäkra boendeförhållanden har en negativ inverkan på barn, och barn som har upplevt våld har ett extra stort behov av stabilitet och trygghet. Stadens program för att motverka hemlöshet 2020-2025¹ innehåller fem principer som ska vägleda socialtjänstens arbete med barnfamiljer som lever i eller som riskerar att hamna i osäkra boendeförhållanden. I syfte att beakta

barnrättsperspektivet i praktiken är det viktigt att dessa principer är väl kända och så långt det är möjligt tillämpas i arbetet med att ge stöd mot stadigvarande boende till våldsutsatta personer med minderåriga barn.

Jämställdhetsanalys

Våld i nära relation är en jämställdhetsfråga då det i hög utsträckning, framförallt när det handlar om allvarligt våld, är män som utövar våld mot kvinnor. Att kunna känna trygghet i att ha någonstans att bo på längre sikt, för att kunna läka och reda upp sin situation, är viktigt för välmående och hälsa både på kort och lång sikt. Därför är det ur jämställdhetssynpunkt viktigt att dessa behov kan tillgodoses för personer som uppfyller rekvisiten för detta. Om det inte sker riskerar de utsatta personerna, oavsett kön, att drabbas av psykisk ohälsa. Eftersom kvinnor i högre utsträckning är utsatta för allvarligt våld från närstående, riskerar den psykiska ohälsan att drabba kvinnor i högre utsträckning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I detta ärende har en genomlysning av boendekedjan för våldsutsatta belysts.

Utifrån resultaten från kartläggningen av boendekedjan för våldsutsatta ser förvaltningen behov av ett fortsatt utvecklingsarbete för att möjliggöra att fler våldsutsatta får stöd till stadigvarande boende. En viktig del i arbetet är att säkerställa att SHIS Bostäder kan uppfylla sitt bostadssociala uppdrag samt att de tillgodoser behovet av genomgångsbostäder för målgruppen våldsutsatta som tvingats flytta. Fler delar av socialtjänsten behöver få kännedom om den resurs som de 150 årligen avsatta genomgångsbostäderna för barnfamiljer kan utgöra för våldsutsatta med minderåriga barn. Förvaltningen avser att anordna en konferens på temat stöd mot stadigvarande boende under våren 2025 som ska rikta sig till chefer och medarbetare inom RVT samt olika bostadsvägledande funktioner. Syftet är att ge en helhetsbild av de olika boendeinsatser och resurser som finns att tillgå inom staden och presentera goda exempel på hur praktiskt stöd i bostadssökande kan utformas. En ambition är att tydliggöra kopplingen till hemlöshetsfrågan.

Det är viktigt att säkerställa att alla våldsutsatta som har behov av det får tillgång till bostadsvägledning och/eller praktiskt stöd i bostadssökande, oavsett vid vilken enhet inom socialtjänsten den våldsutsatta personen är aktuell. Förvaltningen följer olika exempel på lokalt utvecklingsarbete som syftar till att tillgodose behov av stadigvarande boende för att kunna sprida goda exempel på arbetssätt.

Socialnämnden har ett generellt ansvar för brottsoffer, och ska särskilt beakta kvinnor och barn som utsatts för våld eller andra

övergrepp (5 kap. 11§ andra stycket SoL). I socialtjänstlagen finns inga bestämmelser som ger bostadslösa en allmän rätt att få en bostad av socialtjänsten. Däremot bör socialtjänsten erbjuda våldsutsatta personer stöd och hjälp att ordna stadigvarande boende (se allmänna råd till 6 kap. 1 § HSLF-FS 2022:39).

Resultaten visar bland annat att handläggare för närmare hälften av ärendena, varav sju personer med minderåriga barn, hade bedömt att behovet av stadigvarande boende inte var tillgodosett vid tidpunkten för ärendets avslut. Förvaltningen betonar vikten av att barn som upplever våld i nära relation får en trygg boendesituation då ett tryggt boende är viktigt för deras mående och utveckling. Särskild hänsyn, vid beslut om boende både på kort och lång sikt, behöver tas till våldsutsatta vuxna som har minderåriga barn.

Förvaltningen ser ett behov av att sprida kunskapen om de principer som ska vägleda arbetet med barnfamiljer som lever i eller som riskerar att hamna i osäkra boendeförhållanden som föreskrivs i stadens program för att motverka hemlöshet 2020-2025.

I Stockholms stad finns möjlighet till boende på SHIS Bostäder i upp till fem år. Förvaltningen noterar att det är förhållandevis få av de kartlagda personerna som bor eller har bott på SHIS Bostäder.

Skuldsatta våldsutsatta personer som inte kan kvalificera sig för förstahandshyresgäster är en utsatt grupp vilket bland annat belystes i *Utredning av hinder för våldsutsatta att få förtur till bostad*.² I kartläggningen var det fyra personer som hade en skuldsättningsproblematik vilket fick till följd att de inte godkändes som förstahandshyresgäster. Mot bakgrund av detta ser förvaltningen positivt på att det i majoritetens förslag till budget för 2025 står att socialnämnden i samverkan med stadsdelsnämnderna och Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska öka kunskaperna om målgruppen våldsutsatta personer där skuldsättning utgör primärt hinder för anskaffande av stadigvarande bostad, i syfte att säkerställa att möjligheten att söka förtur ges alla i behov. I utredningen av hinder för våldsutsatta att få förtur till bostad framkom att socialtjänsten ibland avstår ifrån att rekommendera våldsutsatta med skulder att ansöka om förtur, samtidigt som Bostadsförmedlingens förtursenhet har erfarenhet av att bostadsbolagen har förståelse för skulder som uppstått till följd av ekonomiskt våld. Förvaltningen behöver tillsammans med stadsdelsförvaltningarna och Bostadsförmedlingen fortsätta att arbeta för att öka kunskapen om hur bostadsbolagen bedömer skuldsättning till följd av ekonomiskt våld i syfte att motverka att

våldsutsatta personer med skulder i onödan avstår ifrån att ansöka om förtur.

Av resultaten framgår att av de personer som inte ansökte om förtur var det tre personer som inte hade ansökt då de inte varit folkbokförda i Stockholms stad i två år. Förvaltningen ser mycket positivt på att styrelsen för Bostadsförmedlingen den 26 september³ beslutade om en förändring i regelverket för förtur, där bland annat två-årsregeln har ändrats till ett-årsregel.

Inom ramen för *Bryt upp – sammanhållet stöd för våldsutsatta* ska en rad insatser ges, bland annat stöd och hjälp till stadigvarande boende. För att Stockholms stad ska kunna erbjuda ett likställt och sammanhållet stöd på akut, kort och lång sikt har bland annat en vägledning tagits fram för att ge stöd till stadsdelsförvaltningarna i arbetet. Vägledningen ska tillämpas i varje stadsdelsförvaltning. Inom ramen för arbetet med att stödja implementeringen kommer förvaltningen fortsatt att arbeta för att säkerställa att SHIS Bostäder kan uppfylla sitt bostadssociala uppdrag för målgruppen samt för att alla våldsutsatta som har behov av det får tillgång till bostadsvägledning och/eller praktiskt stöd i bostadssökande, oavsett vid vilken enhet inom socialtjänsten den våldsutsatta personen är aktuell.

Utifrån *Bryt upp – sammanhållet stöd för våldsutsatta* föreslår förvaltningen att nämnden uppdrar åt förvaltningen att genomföra en ny kartläggning om två år i syfte att följa utvecklingen avseende stöd till stadigvarande boende för målgruppen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilagor

1. Rapport *Genomlysning boendekedja för våldsutsatta*
2. Enkät *Rapportering våldsutsatta*

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-11-09
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2024-11-08